

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

8 vtrum conuenienter prohibeantur aliqui cibi ieunantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

figendum hominem ieiunio statutum est. Nullus tamen cibus in opere prohibitus erat. Patet etiam ex hoc, quod in Ecclesia consuetudo traxit horam praeiudicium in ieiunio a nona in sextam. In unica tamen conventionione perseverat, nisi in diebus dominicis, quibus se non abstinere facitur. Dispensatus ergo a praelato in eadem necessitate de unica comestione, est simpliciter dispensatus de ieiunio & contra: quia ablatio essentiali, auferitur res. Sed dispensatus in alijs conditionibus; non est dispensatus a ieiunio: quoniam sine illis potest ieiunium quo ad substantialia remanere.

¶ Super Quaestione gentium quadragesimalis. Articulus octauus.

¶ Natic. 8. eiusdem 1. 7. quae est dubium occurrit. An hi qui non comprehenduntur sub precepto Ecclesiae de ieiunio, teneantur abstinere a cibus actibus, puta carnibus, ouis, & lacticijs. Et est ratio dubij, quia in littera expressè dicitur, quae litteram laborum interdicitam ieiunantibus. Non ieiunantibus ergo legitime non est interdicta. Et confirmatur: quia pueris ex consuetudine oua dantur in quadragesima. In oppositum autem videtur communis opinio.

g. dist. 15. q. 3. art. 4. q. 2.

¶ 27. 6. huius quae sit.

¶ 7. 2. q. 30. 27. sic.

non autem in nouo testamento. Ad II. dicendum, quod ad ieiunium requiritur hora determinata non secundum subtilem examinationem, sed secundum grossam estimationem. Sufficit enim quod sit circa horam nonam; & hoc de facili quilibet cognoscere potest.

Ad III. dicendum, quod modicum augmentum, uel etiam modicus defectus non multum potest nocere. Non est autem magnum temporis spatium, quod est ab hora sexta, in qua coeter homines comedere consueverunt, usque ad horam nonam, quae ieiunantibus determinatur & ideo talis taxatio temporis non multum potest alicui nocere cuiuscunque conditionis existat: uel si forte pro infirmitate, uel etate, aut aliquid huiusmodi, hoc eis in magnum grauamen cederet, esset cum eis in ieiunio dispensandum, uel ut aliquantum praeuenerent horam.

ARTICVLVS VIII.

¶ Vtrum conuenienter ieiunantibus indicatur abstinentia a carnibus, & ouis, & lacticijs.

AD OCTAVVM sic procedit. Videtur, quod inconuenienter ieiunantibus indicatur abstinentia a carnibus, & ouis, & lacticijs. * Dicitur est. n. supra, quod ieiunium est institutum ad concupiscentiam carnis refrenandas: sed magis concupiscentiam prouocat potius uini quam esus carnis, secundum illud Prouer. 20. Luxuriosa res est uinum. & ad Eph. 5. Nolite inebriari uino, in quo est luxuria. cum ergo non interdicitur ieiunantibus potus uini, uidetur quod non debeat interdici esus carnis.

¶ 2. Præter. Aliqui pisces ita delectabiliter comeduntur, sicut quadam animalium carnes: sed concupiscentia est appetitus delectabilis, ut supra habitum est. ergo in ieiunio, quod est institutum ad concupiscentiam refrenandam, sicut non interdicitur esus piscium, ita non debet interdici esus carnis.

¶ 3. Præter. In quibusdam ieiuniorum diebus aliqui ouis, & caseo utuntur. ergo pari ratione in ieiunio quadragesimali talibus hominibus potest.

deesse sic interpretantur. Et cadem licite oua uel carnes iuxta partem... ¶ Circa ieiunium postremo dicitur ieiunium totiens quis in die... comedit, an semel tantum. Et dicitur...

SED CONTRA est communitas fidelium consuetudo.

RESPON. Dicitur, quod sicut supra dictum est, ieiunium ab Ecclesia est institutum ad refrenandas concupiscentias carnis, quae quidem sunt delectabilium secundum naturam, quae consistunt in cibus, & ueneris: & illos cibos Ecclesia ieiunantibus interdixit, qui & in comedendo maxime habent delectationem, & iterum maxime homines ad ueneria prouocant. Huiusmodi autem sunt carnes animalium interra nascentium, & respiciantur, & quae ex eis procedunt sicut lacticia ex gressilibus, & oua uitibus. Quia. huiusmodi magis conformantur humano corpori, plus delectant, & magis conferunt ad humani corporis mutimentum; & sic ex eorum comestione plus superfluit ut ueratur in materiam seminis, cuius multiplicatio est maximum incrementum luxurie. Et ideo ob hoc cibus praecipue ieiunantibus Ecclesia statuit esse abstinentiam.

AD PRIMVM ergo dicitur, quod ad actum generationis concurrunt scilicet calor, spiritus, & humor. Ad calorem quidem maxime cooperatur uinum, & alia calefacientia corpus. Ad spiritum autem uidentur cooperari inflatiua: sed ad humorem maxime cooperatur uisus carnis, ex quibus multum de alimentum generatur. Alteratio autem caloris, & multiplicatio spirituum ad uisum transiit, sed substantia humoris diu manet. Et ideo magis interdicitur ieiunantibus uisus carnis, quam uini, uel leguminum, quae sunt inflatiua.

AD II. dicendum, quod Ecclesia ieiunium instituit ad refrenandum id, quod communitas accendit. Esus autem carnis est magis delectabilis communitati, quam esus piscium, quauis in quibusdam aliter se habeat. Et ideo Ecclesia magis ieiunantibus prouocauit esum carnis, quam uini, & piscium.

AD III. dicendum, quod ouis & lacticia ieiunantibus interdicitur, in quantum sunt ex animalibus exorta carnes habentibus, & principaliter interdicitur carnes, quae oua, uel lacticia. Similiter etiam inter alia ieiunia (solentur) est quadragesimalis ieiunium...

num. Et quo autem...
negatio comitionis...
non potest amplius...
pro illo die esse con...
dino ieiunij, quia iā...
ieiunium solutum est...
sequitur quod non...
cadat sub precepto...
ieiunij. Non fit ergo...
exceptio in materia...
hac a regula prece...
pti negatiui, sed de...
claratur sub qua ra...
tione huiusmodi ne...
gationes cadunt sub...
precepto, scilicet, q...
sunt condiciones...
ieiunij. Et quia pri...
ma solutio ieiunij...
facit has condicio...
nes non posse pro...
pulo die induere...
conditionē ieiunij, ideo...
non cadunt amplius...
sub precepto ieiunij.
Non sic autem...
est pater de nega...
tione eius carnium,
& prohibitorij, quia...
absolute, & non for...
mam vt conditio iei...
unij cadit sub prece...
pto illius tempo...
ris. Vnde & dicitur...
dominici quadra...
gesime viget prece...
ptum illud. Et per...
hoc patet communis...
opinionis veritas, &
ratio.

quia obseruatur ad imitationē
Christi: tū et quia per ipsum dis...
ponimur ad redēptionis nostrę
mysteria deuote celebrāda, & iō
in quolibet ieiunio interdicitur
esūs carnū. In ieiunio autē Qua...
dragesimali interdicitur vniuersa
liter etiā oua & lacticia, circa
quorū abstinentiā in alijs ieiunijs
diuersę consuetudines existunt
apud diuersos, quas quisq; obser...
uare debet secundū morē eorū,
inter quos conuersatur. Vnde *
Hiero. dicit de ieiunijs loquens.
Vnaquęq; prouincia abundet
in suo sensu, & præcepta maiori...
leges Apostolicas arbitretur.

QVAESTIO CXLVIII.
De gula, in sex articulis diuisa.
DEINDE considerandum
est de gula.
ET CIRCA hoc quaruntur
sex.
¶ Primo, Vtrum gula sit peccatū.
¶ Secundo, Vtrum sit peccatum
mortale.
¶ Tertio, Vtrum sit maximum
peccatorum.
¶ Quarto, De speciebus eius:
¶ Quinto, Vtrum sit vitij capitale.
¶ Sexto, De filiabus eius.

ARTICVLVS PRIMVS.
Vtrum gula sit peccatum.

AD PRIMVM sic proceditur.
Vt q gula non sit peccatū.
Dicit n. Dns Matth. 15. Quod in...
trat in os, non coinquinat homi...
nem: sed gula est circa cibos, qui
intraunt in hoīem. Cum ergo oē
peccatū coinquinet hominem,
videtur q gula non sit peccatū.
¶ 2 Præ. Nullus peccat in eo, qd
vitare non potest: sed gula consi...
stit in immoderantia cibi, quam
non potest homo vitare. dicit n.
Grego. 30. Moral. * Quia per
esum voluptas necessitati misce...
tur, quod necessitas petat, &
quid voluptas suppetat, ignora...
tur. & * Aug. dicit in 10. confes...
sionis. Quis est Domine, qui aliquantū...
lum extra metas necessitatis ci...
bum non sumit? ergo gula non
est peccatum.

¶ 3 Præ. In quolibet genere pec...
cati primus motus est peccatū:
sed primus motus sumendi ci...
bum non est peccatū, alioquin
fames & sitis essent peccata. ergo
gula non est peccatum.

SED CONTRA est, quod * Gre...
30. Moral. dicit, q ad consuetū...
spiritualis agonis non assurgitur,
si non prius intra nosmetipsos
hostis positus, gula videlicet ap...
petitus, edomatur, sed interior
hostis hominis est peccatum.

RESPON. Dicendum, quod
gula nō nominat quemlibet ap...
petitum edendi, & bibendi, sed
inordinatum. Dicitur autem ap...
petitus inordinatus ex eo, quod
recedit ab ordine rationis, i quo
bonum uirtutis moralis consi...
stit. Ex hoc autem dicitur aliqd
esse peccatum, quod uirtuti con...
trariatur: unde manifestum est,
quod gula est peccatum.

AD PRIMVM ergo dicendum,
q id quod intrat in hominē per
modum cibi secundum suā sub...
stantiam & naturam, non coin...
quinat hominē spiritualiter: sed
Iudæi, contra quos Dominus lo...
quitur, & Manichęi opinabatur
q aliqui cibi immundos facerēt
non propter figuram, sed ppter
propriam naturam. Inordinata
autem ciborum concupiscentia
spiritualiter hoīem coinquinat.

AD II. dicendū, q sicut dictū
est, * uirtum gulę non consistit
in substantia cibi, sed in concupi...
scentia non regulata ratione: &
ideo si aliqs excedat in quantita...
te cibi non propter concupiscē...
tiam cibi, sed æstimans id sibi ne...
cessarium esse, non pertinet hoc
ad gulam, sed ad aliquam imperi...
tiā. Sed hoc solū pertinet ad gu...
lam, q aliquis propter concupi...
scentiam cibi delectabilis scien...
ter excedat mensurā in edendo.

AD III. dicendum, q duplex
est appetitus. Vnus quidem natu...
ralis, qui pertinet ad uires animę
vegetabilis, in quibus nō pōt ef...
se uirtus & uirtum, eo q nō pos...
sunt subijci rationi: unde & uis
appetitiua diuiditur contra retē...
riam, digestiuam, & expulsiuā,
& ad talem appetitū pertinet esu...
ries, & sitis. Est autem & alius ap...
petitus sensitiuus, in cuius concu...
piscencia uirtum gulę consistit.
Vnde primus motus gulę im...
portat inordinationem in appe...
titiu sensitiuo, qui non est sine
peccato.

ARTICVLVS II.
Vtrum gula sit peccatum mortale.

AD SECVDVM sic procedi...
tur. Videtur, quod gula nō
sit peccatum mortale. Omne n.
peccatum mortale contrariatur
alicui præcepto decalogi, quod
de gula non uidetur. ergo gula
non est peccatum mortale.

¶ 2 Præ. Oē peccatū mortale cō...
trariat charitati, ut ex * supradic...
tis patet: sed gula nō opponitur
Secunda Secunde S. Thomę.

do uersatur, spectat,
cuius contrarium in
litera dicitur.

¶ Ad hoc dicitur,
q excessus in edendo
ex imperitia contingit
dupliciter. Quandoque enim cō...
tingit ex imperitia
culpabili, scilicet
eius quod scire de...
ber, puta, si infir...
mus potens se custo...
dire a nociuis, quia
est diues &c. non
curat scire quid sibi
noceat, & sic ex im...
peritia errat in co...
medendo: & sic ex im...
peritia errat in qualitate,
aut quantitate &c.
non ex concupiscen...
tia, sed ex imperi...
tia, est peccatum gu...
lę, non formaliter,
sed materialiter. Quā...
doque autem con...
tingit ex imperitia
inculpabili, puta,
quia homo sanus co...
medit consueta, &
credit non esse sibi
nimis quod comedit,
aut non esse nociu...
um: & sic huiusmo...
di excessus non est
peccatum, & prope...
terea nullus uirtū
actus est. Cū igitur
in litera dicitur,
quod hoc solū per...
tinet ad gulam, quod
aliquis propter concu...
piscenciam cibi delectabilis scien...
ter excedat mensuram in
edendo, de gula forma...
liter intellige. Nā,
vt dictum est, gula
materialiter aliter
esse potest: sicut &
detractio materia...
ter est, quę abique
detrahendi inentione
ex loquacitate fit.
Et per hoc patet
solutio obiectorum.
Nam & prima ra...
tio concludit verum
de imperitia incul...
pabili. Secunda quo...
que concludit ve...
rum de actu, qui fit
ex imperitia, seu
ignorancia culpabi...
li. Spectat enim
hi actus saltem ma...
terialiter, & reducti...
ue, ad species, qua...
rum essent, si scien...
ter fuissent uoliti.

¶ Super Quæstionē
centesimoquadage...
simo articulo
secundo.

¶ In articulo secun...
do quæstionis eius...
dem, dubium occur...
rit ex Martino in
quæstio. 2. de gula,
XX eiusdem

In corp. art.